

- Integrity and Trust: 1
- Faith and Action: 1
- Trust and Caution: 1
- Skepticism vs Belief: 1

Values Represented in Table 2:

- Empiricism: 1
- Honesty: 1
- Determination and Hope: 1
- Skepticism and Prudence: 1
- Pragmatism: 1

Conclusion

1. Each proverb conveys a specific **key concept** related to belief, revealing a cultural emphasis on evidence, integrity, faith, caution, and discernment;

2. The cultural significance of these proverbs reflects societal values that prioritize *empiricism*, *honesty*, *determination*, *skepticism*, and *pragmatism*, indicating how beliefs are shaped by cultural norms and expectations;

3. The findings suggest a complex interplay between belief and its representation in language, emphasizing that beliefs are not only individual constructs but are also shaped by collective cultural narratives;

4. This analysis ultimately illustrates the rich tapestry of beliefs as expressed through proverbs, providing insights into the cultural and cognitive frameworks that inform the understanding of belief in English linguoculture.

References

1. **Norrick, N.R.** How Proverbs Mean: Semantic [Text] / N.R. Norrick // Studies in English Proverbs. Amsterdam: Mouton, 1985.- 56 p.
2. **Mieder, W.** Proverbs: A Handbook [Text] / W. Mieder // Westport, CT: Greenwood Press, 2004. - 45 p.
3. **Wierzbicka, A.** Semantics, Culture, and Cognition: Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations [Text] / A. Wierzbicka. - Oxford: Oxford University Press, 1992.- 67 p.
4. **Lakoff, G.** Metaphors We Live By [Text] / G. Lakoff, M. Johnson. - Chicago: University of Chicago Press, 1980.- 33 p.
5. **Barley, N.** The Anthropology of Belief [Text] / N. Barley.- London: Routledge, 1972.- 23 p.
6. **Dundes, A.** Interpreting Folklore [Text] / A. Dundes // Bloomington: IUP, 1980. - 71 p.
7. **Honeck, R.** A Proverb in Mind: The Cognitive Science of Proverbial Wit and Wisdom [Text] / R. Honeck. - Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1997.- 45 p.

Поступила в редакцию: 22. 10. 2024 г.

УДК 82-131:94(575.2)

Жамангулова Н.Т.

преп. Институт языка и литературы им. Ч.Айтматова НАН Кыргызской Республики

“АЛП ТОБОК” ПОЭМАСЫНДАГЫ ЭЛДИК СЮЖЕТТИН САКТАЛЫШЫ ЖАНА ТАРЫХТЫН ТУТУМДАШТЫГЫ

Бул жумушта изилдөөнүн предмети катары фольклорист А.Чоробаевдин калемине таандык “Алп Тобок” поэмасындагы элдик уламыштын берилишин жана ал аңыз кептин тарых менен канчалык чындыгы бар экендиги болуп саналат. Изилдөөнүн максаты: “Алп Тобок” поэмасындагы элдик уламыштын берилишин жана ал аңыз кептин тарых менен канчалык чындыгы бар экендигин

аныктоо. Изилдөөдө “Алп Тобок” поэмасында чыныгы реалдуу жашап өткөн Тобок алтын жөнөкөйлүгү, намыскөйлүгү, баатырдыгы автор тарабынан көркөм образда иштелип чыгышы, көркөм сөз каражаттарынын берилиши жана фольклор менен тарыхтын карым-катышы сыяктуу маселелерди кеңири ачуу. Уламыш, аңыз – элдик оозеки чыгармачылыкта кеңири тараган жанр. Бир топ белгилери тарабынан легендага өтө жакын турат, бирок айырмалануучу бөтөнчөлүгү бар, ал – тарыхый инсандар, тарыхый окуялар, көрүнүштөр тууралуу, жер-суу аттарынын келип чыгышы жөнүндө тарыхый баяндоого, чындыкка жакыныраак чечмелөөгө аракет кылынгандыгы жагынан легендага караганда фантазиядан бир топ четтейт. Жомоктордон жана легендалардан турмуш-тиричиликтин маселелерин, тарыхый негизи бар окуяларды көрсөткөндүгү менен айырмаланат. Кыргыз уламыштары тематикасына карап, жалпысынан эки чоң топко – тарыхый (тарыхта жашап өткөн кайсы бир белгилүү тарыхый инсанга арналган уламыштар) жана топонимикалык (жер-суу аттарынын келип чыгышын чечмелеген аңыз кептер) уламыш деп бөлүнөт. Бирок легенда, жомок, уламыш деген түшүнүктөрдү так чек аралап бөлүүгө мүмкүн болбогон учурлар кездешет, мындай бөлүштүрүү бир топ шарттуу түрдө чыгарманын маани-маңызына карап бөлүштүрүлүшү маанилүү иш.

Негизги сөздөр: Чоң Бээжин, алп, зындан, баскынчылык, мекенчилдик, намыскөйлүк, поэма, эркиндик үчүн күрөш, тарыхый инсан, тарыхый доор.

СОХРАНЕНИЕ НАРОДНОГО СЮЖЕТА И ИСТОРИЧЕСКОЙ СВЯЗИ В ПОЭМЕ «АЛП ТОБОК»

Предметом исследования в данной работе является изложение народного сказания в стихотворении фольклориста А. Чоробаева «Алп Тобок» и соответствие легенды реальной истории. Цель исследования: путем анализа изложения народного сказания в стихотворении «Алп Тобок» выяснить, насколько легенда соответствует истории. В исследовании простота, гордость и героизм Тобока-великана, жившего в реальной жизни в поэме «Алп Тобок», были развиты автором в художественном образе, подаче художественных средств, связи между фольклором и историей. Народное сказание – широко распространенный жанр. Оно во многих отношениях очень близко к легенде, но имеет явное отличие: оно гораздо больше отличается от легенды, тем, что в нем делается попытка истолковать исторических личностей, исторические события, сцены и происхождение топонимов. Поэтому оно отличается от сказок и легенд тем, что показывает вопросы повседневной жизни и события, имеющие историческую основу. В зависимости от темы кыргызские сказания принято разделять на две большие группы - исторические (предания, посвященные известному историческому лицу, жившему в истории) и топонимические (предания, объясняющие происхождение топонимов). Однако бывают случаи, когда разделить понятия сказание, сказка, миф четкими границами не удастся, поэтому важно разделить такое деление по смыслу произведения достаточно условным образом. В этой статье мы решили проанализировать изложение народного сказания в поэме «Алп Тобок» фольклориста А. Чоробаева и насколько сказание соответствует истории. В поэме «Алп Тобок» мы считали своей целью раскрыть в художественном образе автора простоту, гордость и героизм жившего в действительности великана Тобока, подачу художественных средств, связь фольклора и истории.

Ключевые слова: Великий Пекин, гигант, темница, нашествие, патриотизм, гордость, поэма, борьба за свободу, историческая личность, историческая эпоха.

PRESERVATION OF THE FOLK PLOT AND HISTORICAL CONNECTION IN THE POEM "ALP TOBOK"

The subject of research in this work is the presentation of the folk legend in the poem "Alp Tobok" written by folklorist A. Chorobaev and how true the legend is with history. The purpose of the study: to analyze the presentation of the folk legend in the poem "Alp Tobok" and how true the legend is relatively history. In the research, the simplicity, pride, and heroism of the Tobok giant, who lived in real life, in the poem "Alp Tobok", were developed by the author in an artistic image, the presentation of artistic means, and the relationship between folklore and history, a folk legend is a widespread genre in folk art. It is very close to the simple legend in many respects, but it has a distinct difference, it is much more different from the fantasy than the legend in that it attempts to interpret historical figures, historical events, scenes, and the origin of place names. Therefore, it differs from fairy tales and legends in that it shows issues of everyday life and events with a

historical basis. Depending on the topic, Kyrgyz folk legends are generally divided into two large groups - historical (folk legends dedicated to a famous historical person who lived in history) and toponymic (folk legends explaining the origin of place names). However, there are cases where it is not possible to divide the concepts of legend, fairy tale, myth by clear boundaries, so it is important to divide such a division according to the meaning of the work in a rather conventional way. In this article, we decided to analyze the presentation of the folk legend "Alp Tobok" written by folklorist A. Chorobayev and how true the legend is with history. In the poem "Alp Tobok", we considered that it was our goal to reveal the simplicity, arrogance, and heroism of the Tobok giant, who lived in reality, in an artistic image by the author, the presentation of artistic means, and the relationship between folklore and history.

Key words: Great Beijing; giant; dungeon; invasion; patriotism; pride; poem; struggle for freedom; historical personality; historical era.

Ар бир эл, ар бир улут өз өмүрүндө нечендеген тарыхый доорлорду башынан кечирип келет. Ошол доор аралыгында элдин эркиндиги, келечектеги жашоо үчүн болгон үмүт-тилеги, биримдиги, күч–кайраты бирде ийгилик менен коштолсо, бирде бүтүндөй журтту мүңкүрөткөн оор жоготуу, жеңилүү менен коштолгон. Ушундай калк башына түшкөн кыйын кырдаалда өзүнүн билегиндеги баатырдыгы, акылмандыгы, чечкиндүүлүгү, намыскөйлүгү өңдүү сапаттарга ээ болгон жигиттер эл башында туруп, маселени оң жагына чечүүгө белсенип киришишкен. Табиятынан таланттуу келген кыргыз эли мындай баатырларынын “даңкын далайга, атагын алайга” жеткире аңыз кеп кылып, ооздон-оозго түшүрбөй мактап айтып, улам кийинки муунга өткөрүп, уламыш катары эл оозунда узакка сактап жүрүп отурушкан. Ал эми сөз баккан инсандар андай баатырды ашыра мактап, көркөм сөз берметтеринен фольклордук өңүттөгү ыр курап, элдик поэмага, элдик чыгармага айлантып, окурмандарына тартуулап келишкен.

Ошол фольклордук чыгармаларды калкка эң биринчилерден болуп таратуучулар же трансформациялоочулар: жомокчулар, төкмөлөр, жазгыч акындар, айтуучулар. Мындай чыгармачыл инсандар фольклор менен адабиятты байланыштыруу менен элдик жомокко мазмундук, формалык, сюжеттик, композициялык, образдык ж.б. бөтөнчөлүктөрүнө ылайык жаңы кошумчаларды киргизишкен.

Мындай чыгармалардын катарында акын–фольклорист А.Чоробаевдин реалдуу жашоодо жашап өткөн тарыхый инсан тууралуу уламыштан башталып элдик поэмага айланткан чыгармасы –“Алп Тобок” поэмасы деп аталат. Автор А.Чоробаев бул эмгегин:

Уламадан уккан сөз,
Угулуп тарап чыккан сөз,
Карылардан калган сөз,
Кайсы бири жалган сөз,
Көрүп калган адам жок,
Көп оозунан алган сөз,
Аты Тобок акенин
Айтылып жүргөн даңкы көп [1] –

деп Тобок баатыр тууралуу эл оозунан топтогон улама-аңыз кептерди, санжыраларды чогултуп, көрүнүктүү поэмасын жараткандыгын тастыктайт.

“Алп Тобок” – поэмасы фольклор менен телчиге баштаган жазма адабияттын тогошуусунда калем төшөлткөн акындын чыгармасы. “Тобок алп – реалдуу турмушта өмүр сүргөн, эл оозунда болмуш-имиштерге айланып, санжырада тарыхый инсандар менен катарлаш ысмы эскерилип келе жаткан адам” [2] - деп 2009-жылы КРнын УИАнын Ч.Айтматов атындагы Тил жана адабият институту тарабынан даярдалып жарык көргөн Адабият энциклопедиясынын 79-бетинде берилет.

Алп Тобок туурасында изилдөөлөр, маалыматтар жетерлик деңгээлде. Тобок жөнүндө көркөм очерктер, баяндар, көркөм чыгармалар, тарыхый изилдөөлөр жүргүзүлүп келген. Дээрлик бардыгында Тобоктун тарыхта чын эле жашап өткөндүгүн, ашкере алп болгондугун бир деңгээлде бардыгы сыймыктануу менен даңазалашат жана айрым эпизоддордон гана көркөмдүк дараметтин негизинде айырмачылыкты байкоого болот. Бул инсандын эрдигине арналган А.Сыдыковдун “Алп Тобоок”, Ш.Бейшеналиевдин “Болот калем”, А. Чоробаевдин “Алп Тобок”, Тоголок Молдонун “Тарых, түпкү аталар”, С.Закировдун “Кыргыз санжырасы”, Т.Чекиев, Н.Жумалиевдердин “Касиеттүү алп аба” ж.б. эмгектерди атап өтүүгө болот. Алсак, тарыхчы Ж.Байдилдеев өзүнүн Ак-Талаа – ата мурасы китебинде: Кыргыз санжырачылары Тоголок Молдонун, А.Чоробаевдин, С. Закировдун, С.Аттокуровдун чоро саягы тууралуу айткан чечмелерине таянып буларды мисал келтирет: “Тобок алптын түпкү теги айтылуу Чекир саякка барып такалат. Чекир саяктан – Куртка, Курткадан – Кудайменде, Кудаймендеден – Кулжыгач, Чоро, Чородон – Марка, Барчык, Барчыктан – Сары, Сарыдан Тобок, Тоймат. Тойматтан- Жанболот. Мына ушул Жанболотту куткаруу үчүн Тобок Кытайга барып жатпайбы. Тобок менен Жанболоттун чоң аталары санжырада айтылып жатат. Демек. Тобок Алп тарыхта болгон адам – деп белгилейт. Кадаңаалы, Байбагыш аксакалдардын чоң аталарынын айтканына караганда Тобоктун бою туруп турган атан төөнүн өркөчүнөн чыгып төш бою чыгып турган. Демек атан төө туруп турганда 2,5 метр болсо, төш бою 1 метр болсо Тобоктун бою 3,5метр болгон деп айтылат [3]. Сөзүбүз куру болбош үчүн чыгарманын өзүнө кайрылып ыр саптарынан мисал келтирсек:

...Тобок өзү чоң экен,
 Адамда андай жок экен.
 Атаң төөнү көтөргөн,
 Алп күчү бар зор экен... [4. 6 б.]
 ...Тандалган нооча катындар
 Белине бою жете албай
 Көмөрө коюп сокуну,
 Чыга калып ошого
 Куруна араң жетчү экен
 Балалык чакта азыраак
 Ат көтөрбөй төө минген
 Он сегизден өткөндөн
 Өмүрүнчө жөө жүргөн ... [5. 7-8 б.] –деп баяндалат.

“Алп” – сөзү зор, алибеттүү, күчтүү, ашкере баатыр деген маанини берет. Бул эпитет-эпикалык чыгармаларда баатырларга карата айтылган туруктуу эпитет. Бул анализдөөдө басымды А.Чоробаевдин калемине таандык “Алп Тобок” поэмасына жасадык.

Тобоктун баатырдыгы иниси Тойматтын уулу Жанболотту уулу менен Бээжинден куткарып келүүдө ачык көрүнөт. Анткени ага чейин Тобок жылкы тийип, өз айылынын жылкыларын коргоп баатыр атанып келген. Жанболоттун колго түшүп калышында акын менен тарыхчылардын пикирлеринде карама- каршылык байкалат. Тарыхчылардын изилдөөсүндө Жанболот да жылкы тийип келе жатып Кыдыр алеки саламга жолугуп, айткан жеринен тапкан тору быштынын үйүрү көбөйүп, ошондон кийин Жанболот жылкы тийгенди токтотуп, Чоро элинин байы, атактуусу атанат. Жайкысын Аксай, Арпага жайлайт. Күндөрдүн биринде Аксайда аң уулап жүргөн Кытай төрөсүнүн уулун жолуктуруп, анын олжосун алып, өзүн өлтүртүп коет. Ошондон көп өтпөй Кытайдын төрөсү жоокерлери менен келип Жанболотту уулу менен кармап кетишет.

Ал эми А.Чоробаевдин поэмасында Жанболот жоодон калган элди жыйнап, толуктаган патриот катары көрсөтүлөт. Күндөрдүн биринде Жанболот күйөөлөп казак элине барып, келе жатып жолдон Каркыранын сайынан бир топ балдарга жолугуп, аларды асырап багат. Кийин ал балдар Тогуз-Торо, Куртка, Ысык-Көл, Чүйгө тараган деп айтылат. Кайсы бир жылдары Жанболот бир кышта Тогуз-Торо аймагына Жыртак деген үңкүргө барып кыштап туруп калат. Ошондо Жанболоттун бул жерде экендигин билген:

...Ат качырын билгендер,
Узундуу-кыска кийгендер.
Өз билгенин бербеген,
Тилин адам билбеген,
Түн ичинде калмактар
Үч курчап үйдү басыптыр
Жанболотту жаткырбай,
Байлалуу болду колдору
Баласы жалгыз Берикти
Муну да бош койбоду ... [6] деп

Кытай элинин басып келгенин жана Жанболоттун уулу менен колго түшкөнүн сүрөттөйт.

Тоголок Молдонун айтымында 11 жыл, элдик аксакалдардын айтуусунда 7 жыл, ал эми А.Чоробаевдин айтымында арадан 11 жыл өтөт. Тарыхый маалыматтарда эч ким Жанболотту издеп чыкпайт. Чоро тукумунан эч ким издеп чыкпаган соң, “бир боорумду өзүм издейм” – деп Тобок Кытайга жөнөйт. Ал эми поэмада Курткадан тартып, Анжиян аймагындагы бүтүндөй эл чогулуп:

... Сизден башка айла жок,
Тирүүсү болсо таап кел.
Өлгөн болсо сөөгүн
Булгаарыга оро да,

Чоң кесеңе салып кел... [7] деп эл өзү өтүнүп, тай союп түлөө кылып, ызаат менен Тобокту таң куланөөк болгондо Козуке, Баян мазарынын жанындагы үйүнөн жол азыгын камдашып, ай балтасын аштап узатышат, Тобок таягын кармап күрүлдөп кирип турган Нарын суусун кечкенде тизесинен ашкан жок, сууга бир саам чайканып Бээжинди көздөй жол тартты.

Ак Талды аралап өтүп, айтылуу Чеч Дөбөгө келип Максүт бийге жолугуп, уятка калтырган. Максүт бий “колунда жогунан жер кезип жүргөн бир бечара” кейпинде көрүп чоң казан толо сүткө жупка жасатып, эки киши кош колдоп көтөрүп келип Тобоктун алдына тартат. Баатыр казан толо жупканы жеп бүтүп: “Сугунтайын десем эт эмес, сунайын десем кымыз эмес, өзүң берген аталадан чара түбүнө бир алым, өзүнө бир алым калтырдым Максүт бий, алып кой” – дегенде Максүт бий уялып кой сойдуруп алдына эт тартканда Алп Тобок калтырбай баарын жейт.

- Кел, Максүт бий келгиниң,
Келиндерге бергиниң.
Сугунтам десем эт эмес,
Туураган этке тете эмес,
Сунайын десем түгөнгүр
Кымыз эмес, ак эмес
Кыдыртып ооз тийгидей,

Айран –жуурат дагы эмес.
 Жарашып эле калгыдай,
 Мүлжүп турса кабырга
 Балдарга берип устукан
 Калганын салса карынга...[8. 27-28 б.] деп

Максүт бийди сөз менен уятка калтырат. Эл-журттун алдында сөзгө калган Максүт бий акыры кой-козудан, кулун-тайдан сойдуруп, Тобокту коноктоп жолго узаткан. Агыны катуу суу кечип, мээ кайнаткан чөл кезип, ашуусу бийик тоо ашып жүрүп отуруп, туура 7 ай дегенде Бээжинге келип кирип, хандын алдына келди да:

... Жети ай бою сенделдим
 Эр Жанболот дегеним.
 Ээси болчу жергемдин
 Же ууру кылган болбосо,
 Же ушак сүйлөп койбосо
 Же эриш бузуп, эр өлгөн
 Тополонду салбаса
 Бул эмине кордугуң,
 Көрүнөө кылган зордугуң
 Же баласын таштабай,
 Алып кеткен жоругуң?... деп

тайсалдабай, коркпой баатырдык күч- дем менен ханга кыз-келинди ыйлатып тополоң салганын, мал-мүлктү талап, элге бүлүк салганын айтып, доомат коюп, андан соң Жанболот, жетимдерди жыйнап эл кылганын, эл ичинде кылган жакшы иштерин айтып келип, салт – санаасы, оюн-зоогу менен өзгөчөлөнгөн, улуу-кичүүгө урмат – ызаат көргөзгөн элдин башчысын:

Ата-бала кайда экен
 Аман тирүү бар бекен?
 Эгиз кулун телчитип
 Элиме алып кетейин
 Өлгөн болсо сөөгүн бер
 Булгаарыга ороюн
 Ата-баба жаткан жер

Арстанбапка коёюн – деп бошоткону келген максатын кабыргасынан ачык, так коет. Тобоктун мындай талабына хан үч шарт коёт. Бул жерде элдик фольклордук маанай ачык көрүнөт, анткени элдик жомоктордогу баатырдын күчүн сыноо ачыктан ачык байкалат. Шарт боюнча Тобок бардык тапшырманы ийгиликтүү аткарса, анда ал каалаганын алат жана келген максатына жете алат. Адегенде шарт боюнча Тобок баатыр чөк түшүп отурушу керек жана кытай балбаны далыга жана көкүрөккө күүлөнүп келип тебиши керек, ал эми жыгылганы куру калуусу шарт. Бул тапшырмадан баатыр былк этип койбой, жеңишке жетти. 2-тапшырмада чоюндан жасалган абактын дарбазасын ортону менен сөөмөйүн илип туруп алты качыр араң ачкан дарбазаны сууруп алганда, хан аябай ызаланып, устаны жазалады. 3-тапшырмада болсо, абакка кирип;

Албарстыбы, адамбы,
 Чачтар өсүп жер чийген,
 Денесинде кийим жок.

Какач баскан, бит баскан, тырмагы өсүп ороктой болгон бир канча адамдын ичинен өз кишисин таанып алуу. Көз жүгүртсө баары окшош, эми кандай кылам деп – О, Жанболот, барсыңбы! – деген добушун жаңыртканда, ата-бала буркурап ыйлап Тобоктун жанына келишти. Алп Тобок кытайларды таң калтырып болгон шартты аткарган соң, Жанболот менен уулу Берикке таза көйнөк, ак самын, жылуу сурап, жуунтуп – кийинтип, тамак-аш сурап курсактарын тойгузуп, 11 жылдык зындандан күчү менен, акылы менен Тобок баатыр куткарды. Бирок кытайдын сынчылары Бериктин кыймылын байкап, мезгили келгенде кыйын чыгарын баамдашып, кези келсе бул өчтү албай койбойт деп бүтүмгө келип, жолго кийчү көйнөгүн 3 күнгө ылайыктап ууга чылап, жолго узатышат. Бээжинден узаганына үч күн болгондо Берик каза таап, сөөгүн талаага таштабайм деп, сөөгүн эттен ажыратып, сөөктү бапестеп булгаарыга ороп, Курткага алып келген.

Жыйынтык

Поэмадагы негизги идея катары кыргыз элиндеги жети ата ортосундагы муундардын байланышынын бекемдиги, адилеттүү башчысы үчүн жан тарткан элдин биримдиги, намыска бек болуу, мекенчилдиктин, тууганчылыктын жогорку деңгээлде берилиши “өткөнкүгө” маани бербеген бүгүнкү муундун өкүлдөрүнүн сезимдерин ойготуп, жүрөктөрүнөн түнөк табууга өбөлгө болот жана үндөйт.

Окуп кой жаш-карылар, бурадарым,

Фольклор, мурас жыйнап убарамын – деп элдик фольклордук маалыматтарга таянуу менен белгиленди.

Колдонулган адабияттар тизмеси:

1. **Чоробаев, А.** Алп Тобок (уламыштар) [Текст] / А.Чоробаев.- Фрунзе: Мектеп, 1970.- 55 б.
2. Адабият энциклопедиясы [Текст]: окуу куралы // түз. А.А.Джапанов КРнын УИА Ч.Айтматов ат. Тил жана адабият институту. – Бишкек: Турар, 2009. - 566 б.
3. **Байдилдеев, Ж.** Ак-Талаа [Текст] / Ж.Байдилдеев. – Бишкек: Ата мурасы, 2021.- 86 б.
4. **Орозова, Г.** Кыргыз элдик поэмаларынын табияты (жанр,сюжет,историзм) [Текст]: монография / Г.Орозова. - Бишкек: Улуу тоолор, 2015 – 356 б.

Поступила в редакцию: 07. 11. 2024 г.

УДК 81.432.

Акылбекова Г.Ш.

соискатель Ошского гос. пед. универ. им. А.Мырсаева, Кыргызская Республика

МАДАНИЯТТАР АРАЛЫК БААРЛАШУУ КОНТЕКСТИНДЕ ТАБУ ДИСКУРСУНДАГЫ ЗООНИМДЕРДИН РОЛУ

Бул жумушта маданият аралык баарлашуунун контекстинде тыюу салынган дискурста зоонимдерди изилдөөсү каралган. Изилдөөнүн максаты-жаныбарлардын аттары ар кандай маданияттарда тыйым дискурсунда кандайча колдонуларын, алардын функцияларын, маданий вариацияларын жана маданият аралык түшүнүктүн кесепеттерин изилдөө. Мазмунду талдоо, сурамжылоо жана эксперименталдык ыкмаларды камтыган аралаш ыкманы колдонуу менен изилдөө ар кандай тилдердин лингвистикалык корпустарын талдайт, маданият аралык сурамжылоолорду жүргүзөт жана зоонимикалык кемсинтүүлөргө когнитивдик жоопторду изилдейт. Табылгалар тыюу салынган дискурста зоонимдерди колдонууда жана кабыл алууда универсалдуу үлгүлөрдү жана маданий татаалдыктарды ачып берет. Илимий баалуулук зоонимикалык туюнтмалардын негизиндеги лингвистикалык, маданий жана психологиялык механизмдерди түшүнүүбүздү тереңдетүүдөн турат, бул өз кезегинде маданияттар аралык байланыш теориясынын өнүгүшүнө өбөлгө түзөт. Мындан тышкары, табылгалардын практикалык мааниси ар кандай чөйрөдө маданияттар аралык сезимталдуулукту жана байланыштын натыйжалуулугун кеңейтүүгө жайылтылат. Келечектеги изилдөөлөргө кошумча маданий контексттерди изилдөө, зоонимикалык